

Sekce licenčních a sankčních řízení

V Praze dne 3. listopadu 2021
Č.j.: 2021 / 112514 / 570
Ke sp.zn. Sp/2021/297/573
Počet stran: 8

P Ř Í K A Z

Česká národní banka (dále též „správní orgán“) jako orgán dohledu nad finančním trhem podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o České národní bance“) a dále orgán dohledu dle zákona č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí a o změně zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o oběhu bankovek a mincí“), dále provedeného vyhláškou č. 274/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o oběhu bankovek a mincí, ve znění vyhlášky č. 418/2016 Sb. (dále jen „vyhláška č. 274/2011“) rozhodla dle ustanovení § 90 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „přestupkový zákon“) ve spojení s ustanovením § 150 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) v řízení se společností Raiffeisenbank a.s., IČO 492 40 901, se sídlem Hvězdova 1716/2b, 140 78 Praha 4, takto:

Společnost Raiffeisenbank a.s., IČO 492 40 901, se sídlem Hvězdova 1716/2b, 140 78 Praha 4, se uznává vinnou, že dne 21.1.2020 v pobočce na adrese Domažlice, Msgre B. Staška 68, dne 23.1.2020 v pobočce na adrese Liberec, České Mládeže 456, dne 23.1.2020 v pobočce na adrese Česká Lípa, náměstí T. G. Masaryka 193, dne 13.2.2020 v pobočce na adrese Brno, Netroufalky 770, dne 11.2.2020 v pobočce na adrese Most, Budovatelů 1996/4, dne 12.2.2020 v pobočce na adrese Pardubice, K Polabinám 1893/4, dne 12.2.2020 v pobočce na adrese Hradec Králové, V Kopečku 75, dne 13.2.2020 v pobočce na adrese Cheb, Májová 16, dne 3.3.2020 v pobočce na adrese Brno, Česká 12, dne 11.3.2020 v pobočce na adrese Uherské Hradiště, Obchodní 1508, dne 23.6.2020 v pobočce na adrese Říčany, Masarykovo náměstí 155, dne 3.9.2020 v pobočce na adrese Olomouc, náměstí Národních hrdinů 1, dne 9.10.2020 v pobočce na adrese Praha 1, Vodičkova 38, dne 1.12.2020 v pobočce na adrese Praha 1, Národní 1010/9, dne 18.3.2021 v pobočce na adrese Praha 3, Nitranská 988/19, dne 19.3.2021 v pobočce na adrese Ústí nad Labem, Pařížská 20, dne 22.4.2021 v pobočce na adrese Hradec Králové, V Kopečku 75, a dne 22.4.2021 v pobočce na adrese Praha 1, Národní 1010/9, nevyměnila běžně poškozené bankovky za bankovky vhodné pro další oběh,

t e d y p o r u š i l a

povinnost dle ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) zákona o oběhu bankovek a mincí ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 téhož zákona,

č í m ž s e d o p u s t i l a

přestupku podle ustanovení § 29 odst. 4 písm. b) zákona o oběhu bankovek a mincí,

z a c o ž s e j í u k l á d á

podle ustanovení § 29 odst. 5 písm. b) zákona o oběhu bankovek a mincí pokuta ve výši 200 000 Kč (slovy dvě stě tisíc korun českých). Pokutu je společnost Raiffeisenbank a.s., IČO 492 40 901, se sídlem Hvězdova 1716/2b, 140 78 Praha 4, povinna zaplatit do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto příkazu na účet Celního úřadu pro hlavní město Prahu vedený u České národní banky, č. 3754-67724011/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

ODŮVODNĚNÍ

A. Identifikace účastníka řízení

1. Společnost Raiffeisenbank a.s., IČO 492 40 901, se sídlem Hvězdova 1716/2b, 140 78 Praha 4, (dále jen „účastník řízení“) byla do obchodního rejstříku, vedeného Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 2051, zapsána dne 25.6.1993.
2. Účastník řízení je bankou, jež je v rozsahu udělené bankovní licence ode dne 25.6.1993 oprávněna provozovat činnost podle zákona o bankách. Majoritním akcionářem účastníka řízení je společnost Raiffeisen Bank International AG, se sídlem Am Stadtpark 9, A-1030 Wien, Rakouská republika.
3. Účastník řízení je ve smyslu § 3 písm. a) zákona o oběhu bankovek a mincí úvěrovou institucí a provádí prostřednictvím svých poboček pokladní operace ve smyslu § 3 písm. b) zákona o oběhu bankovek a mincí.

B. Kontrola

4. U účastníka řízení byla dne 30. 3. 2021 zahájena kontrola doručením oznámení o zahájení kontroly č. j. 2021/030406/CNB/330. Předmětem kontroly bylo prověření dodržování povinností stanovených zákonem o oběhu bankovek a mincí, vyhláškou č. 274/2011 a nařízením Rady (ES) č. 1338/2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání, ve znění pozdějších předpisů.
5. Před zahájením kontroly bylo ve 45 provozovnách účastníka řízení provedeno kontrolními pracovníky České národní banky celkem 45 pokusů o výměnu poškozených tuzemských bankovek, aniž by se kontrolující identifikovali jako kontrolující z České národní banky (tzv. „mystery shopping“). Tímto způsobem bylo provedeno v pobočkách účastníka řízení v období od 21.1.2020 do 19.3.2021 celkem 45 kontrolních pokusů, o kterých byl vyhotoven záznam o úkonech předcházejících kontrole.¹
6. O provedené kontrole byl dne 10. 6. 2021 pořízen protokol o kontrole č. j. 2021/055958/CNB/330 (dále jen „kontrolní protokol“), s jehož úplným zněním byl účastník řízení seznámen, když mu bylo jedno vyhotovení kontrolního protokolu dne 11. 6. 2021 doručeno. Účastník řízení zaslal den 22.6.2021 oznámení č.j. 2021/068031/CNB/330, ve kterém uvedl, že nemá námitky proti kontrolnímu protokolu.

¹ Podklad č. 11 z kontrolního spisu sp. zn. S-2021/003478/CNB/330 Záznam o úkonech předcházejících kontrole č. j.: 2021/042406/CNB/330.

7. Správní orgán kontrolní zjištění uvedená v kontrolním protokolu vyhodnotil a rozhodl vydat příkaz.

C. Skutková zjištění

8. Ze zjištění uvedených v záznamu o úkonech předcházejících kontrole (dále jen „záznam“) je zřejmé, že při 16 kontrolních pokusech pokladníci odmítli vyměnit běžně poškozené bankovky za bankovky vhodné pro další oběh.² Konkrétně v následujících 16 případech pokladníci odmítli vyměnit běžně poškozené bankovky za bankovky vhodné pro další oběh:

	<i>Datum provedení kontrolního pokusu o výměnu běžně poškozené bankovky</i>	<i>Pobočka účastníka řízení</i>	<i>Výsledek pokusu o výměnu běžně poškozené bankovky</i>
1.	21.1.2020	Domažlice, Msgre B. Staška 68	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 200 Kč, sériové číslo G25 902190.
2.	23.1.2020	Liberec, České Mládeže 456	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 100 Kč, sériové číslo J46 603831.
3.	23.1.2020	Česká Lípa, náměstí T. G. Masaryka 193	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 200 Kč, sériové číslo F28 9xxxxx.
4.	13.2.2020	Brno, Netroufalky 770	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 500 Kč, sériové číslo G23 053842.
5.	11.2.2020	Most, Budovatelů 1996/4	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 100 Kč, sériové číslo G62 948232.
6.	12.2.2020	Pardubice, K Polabinám 1893/4	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 200 Kč, sériové číslo G43 787239.
7.	12.2.2020	Hradec Králové, V Kopečku 75	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 100 Kč, sériové číslo H43 917263.
8.	13.2.2020	Cheb, Májová 16	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 200 Kč, sériové číslo G17 038084
9.	3.3.2020	Brno, Česká 12	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 500 Kč, sériové číslo G23 053842.

² Viz body č. 2, 7, 8, 12, 14, 15, 16, 17, 20, 22, 23, 28, 36, 37, 42 a 45 záznamu (podklad č. 11 z kontrolního spisu).

10.	11.3.2020	Uherské Hradiště, Obchodní 1508	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 1 000 Kč, sériové číslo J15 719775.
11.	23.6.2020	Říčany, Masarykovo náměstí 155	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 1 000 Kč, sériové číslo H63 100588.
12.	3.9.2020	Olomouc, náměstí Národních hrdinů 1	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 500 Kč, sériové číslo E61 6500328.
13.	9.10.2020	Praha 1, Vodičkova 38	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 100 Kč, sériové číslo H33 688534.
14.	1.12.2020	Praha 1, Národní 1010/9	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 500 Kč, sériové číslo G63 884352.
15.	18.3.2021	Praha 3, Nitranská 988/19	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 500 Kč, sériové číslo E82 303473.
16.	19.3.2021	Ústí nad Labem, Pařížská 20	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 500 Kč, sériové číslo E81 162862.

9. Správní orgán dále provedl kontrolu na místě v 8 pobočkách účastníka řízení, kde bylo zkontrolováno 8 pokladníků vykonávajících pokladní činnost v době kontroly na místě. V rámci kontrol na místě byla zjištěna celkem 2 pochybení, a to konkrétně v následujících případech:

<i>Datum kontroly na místě</i>	<i>Pobočka účastníka řízení</i>	<i>Zjištěná pochybení</i>
22.4.2021	Hradec Králové, V Kopečku 75	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 200 Kč, sériové číslo H77 558518.
22.4.2021	Praha 1, Národní 1010/9	Nevyměněna běžně poškozená bankovka nominální hodnoty 200 Kč, sériové číslo G33 334073

10. Z výše uvedených zjištění je zřejmé, že účastník řízení celkově v 18³ případech z 53⁴ provedených kontrolních pokusů nevyměnil běžně poškozené bankovky, což odpovídá tomu, že účastník řízení nevyměnil běžně poškozené bankovky v cca 34 % případech.

³ V 16 případech nebyly běžně poškozené bankovky vyměněny při anonymních pokusech a ve 2 případech při kontrolách na místě.

⁴ Celkem bylo provedeno 45 anonymních kontrolních pokusů o výměnu běžně poškozených bankovek a 8 pokusů o výměnu běžně poškozených bankovek při kontrolách na místě.

D. Právní kvalifikace a hodnocení správního orgánu

11. Podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) zákona o oběhu bankovek a mincí úvěrová instituce provádějící pokladní operace vyměňuje tuzemské bankovky a mince opotřebované oběhem a tuzemské bankovky a mince běžně poškozené za tuzemské bankovky a mince vhodné pro další oběh.
12. Ustanovení § 10 odst. 1 písm. a) a b) zákona o oběhu bankovek a mincí stanoví, že úvěrová instituce provádějící pokladní operace bezplatně vymění běžně poškozené tuzemské bankovky nebo mince za nepoškozené tuzemské bankovky a mince, jestliže jsou celé, nebo se jedná o bankovky, jejichž celková plocha je větší než 50 %, které jsou celistvé nebo které se skládají nejvýše ze 2 částí, jež nepochybně patří k sobě; v případě pochybností o tom, zda jednotlivé části bankovky patří k sobě, se posuzuje každá část samostatně.
13. Ustanovení § 29 odst. 4 písm. b) zákona o oběhu bankovek a mincí konstatuje, že úvěrová instituce provádějící pokladní operace se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 6 neprovede výměnu tuzemských bankovek a mincí nebo vybere poplatek za výměnu tuzemských bankovek a mincí, kterou je povinna provést bezplatně.
14. **Na základě výše uvedených skutečností má správní orgán za zjištěné a prokázané, že účastník řízení tím, že dne 21.1.2020 v pobočce na adrese Domažlice, Msgre B. Staška 68, dne 23.1.2020 v pobočce na adrese Liberec, České mládeže 456, dne 23.1.2020 v pobočce na adrese Česká Lípa, náměstí T. G. Masaryka 193, dne 13.2.2020 v pobočce na adrese Brno, Netroufalky 770, dne 11.2.2020 v pobočce na adrese Most, Budovatelů 1996/4, dne 12.2.2020 v pobočce na adrese Pardubice, K Polabinám 1893/4, dne 12.2.2020 v pobočce na adrese Hradec Králové, V Kopečku 75, dne 13.2.2020 v pobočce na adrese Cheb, Májová 16, dne 3.3.2020 v pobočce na adrese Brno, Česká 12, dne 11.3.2020 v pobočce na adrese Uherské Hradiště, Obchodní 1508, dne 23.6.2020 v pobočce na adrese Říčany, Masarykovo náměstí 155, dne 3.9.2020 v pobočce na adrese Olomouc, náměstí Národních hrdinů 1, dne 9.10.2020 v pobočce na adrese Praha 1, Vodičkova 38, dne 1.12.2020 v pobočce na adrese Praha 1, Národní 1010/9, dne 18.3.2021 v pobočce na adrese Praha 3, Nitranská 988/19, dne 19.3.2021 v pobočce na adrese Ústí nad Labem, Pařížská 20, dne 22.4.2021 v pobočce na adrese Hradec Králové, V Kopečku 75, a dne 22.4.2021 v pobočce na adrese Praha 1, Národní 1010/9, nevyměnil běžně poškozené bankovky za bankovky vhodné pro další oběh, porušil ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) zákona o oběhu bankovek a mincí ve spojení s § 10 odst. 1 téhož zákona, a dopustil se tak přestupku podle ustanovení § 29 odst. 4 písm. b) zákona o oběhu bankovek a mincí.**

E. Pokuta

15. Za přestupek podle ustanovení § 29 odst. 4 písm. b) zákona o oběhu bankovek a mincí lze podle ustanovení § 29 odst. 5 písm. b) téhož zákona uložit pokutu **až do 1 000 000 Kč**.
16. **Uložení pokuty** považuje správní orgán v popsaném případě za nejefektivnější prostředek, který zajistí splnění generálně a individuálně preventivního i represivního účelu sankce. S ohledem na závažnost protiprávního jednání účastníka spočívajícího v nevyměnění běžně poškozených bankovek za bankovky vhodné pro další oběh, nepřipadá aplikace alternativních druhů trestání ani modifikace trestu v úvahu. Správní orgán vzal v úvahu i skutečnost, že oproti poslední kontrole v roce 2017, kdy četnost

výskytu porušení zákona o oběhu bankovek a mincí při mystery shoppingu dosahovala 24 %, došlo v aktuální kontrole při mystery shoppingu k rapidnímu zhoršení, když tato hodnota činila 36 % (celková hodnota kontrolních pokusů při mystery shoppingu a kontrol na místě byla 34 %). Proto správní orgán rozhodl uložit pokutu podle ustanovení § 29 odst. 5 písm. b) zákona o oběhu bankovek a mincí.

17. Správní orgán při **určování druhu správního trestu a jeho výměry přihlížel** v souladu s ustanovením § 37 přestupkového zákona k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem a k povaze činnosti právnické osoby. Zmíněné ustanovení § 37 přestupkového zákona upravuje demonstrativní výčet faktorů, z nichž bylo možné vzhledem k charakteru přestupku uplatnit pouze výše jmenované.
18. Podle ustanovení § 38 přestupkového zákona je **povaha a závažnost** přestupku dána zejména: významem zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen, významem a rozsahem následku přestupku, způsobem spáchání přestupku a okolnostmi spáchání přestupku.
19. **Následkem** jednání účastníka řízení bylo bezprostřední ohrožení zákonem chráněného zájmu společnosti na zajištění oběhu tuzemských bankovek a mincí v odpovídající kvalitě, v tomto případě konkrétně pak na zájmu společnosti, aby byla zajištěna výměna běžně poškozených bankovek nepoškozenými bankovkami a zároveň se do oběhu nevracely bankovky, které nejsou vhodné pro další oběh. Zákonodárce považuje již ohrožení způsobené porušením příslušných povinností za natolik závažné, že k odpovědnosti za výše uvedený přestupek není třeba vzniku škody. Závažným následkem přestupku účastníka řízení bylo již samotné ohrožení plně způsobilé vyvolat újmu na **objektu** přestupku, tedy zákonem chráněném zájmu v podobě zajištění výměny běžně poškozených bankovek, k čemuž protiprávním jednáním účastníka řízení reálně došlo.
20. **Rozsah následku** přestupku byl dán tím, že četnost výskytu porušení zákona o oběhu bankovek a mincí dosahovala výše 34 % ze všech provedených kontrolních pokusů a kontrol na místě. U tohoto porušení spáchaného účastníkem řízení tak nelze v žádném případě hovořit o ojedinělosti.
21. Co se týče **způsobu** porušení zákona o oběhu bankovek a mincí, považuje správní orgán protiprávní jednání účastníka řízení za přestupek omisivní povahy, neboť účastník řízení se ho dopustil opomenutím, resp. nekonáním tam, kde mu zákonné ustanovení povinnost nějakým způsobem konat ukládalo (provádět výměnu běžně poškozených tuzemských bankovek za bankovky vhodné pro další oběh).
22. Společenskou škodlivost přestupku reflektuje i § 29 odst. 5 písm. b) zákona o oběhu bankovek a mincí, když umožňuje za přestupek uložit pokutu až do výše 1 000 000 Kč. **Individuální závažnost** přestupku hodnotí správní orgán jako **vysokou**.
23. Co se týče otázky **zavinění**, jedná se o přestupek založený na principu objektivní odpovědnosti, tedy odpovědnosti za výsledek, kdy se **konkrétní zavinění nezkoumá**. Pokud jde o **účinek** protiprávního jednání účastníka řízení, k naplnění skutkové podstaty přestupku dochází bez ohledu na skutečnost, zda v konkrétním případě dojde příslušným jednáním ke vzniku škody na majetku zákazníků či nikoli. Vznik škody netvoří obligatorní znak skutkové podstaty tohoto přestupku. Správní orgán proto vznik škody podrobněji nezkoumal a nekvantifikoval.

24. Okolností zvyšující závažnost přestupkového jednání účastníka řízení je nepochybně právě ta skutečnost, že **postavení účastníka řízení jako banky** a úvěrové instituce provádějící pokladní operace podle zákona o oběhu bankovek a mincí je vzhledem **k velikosti jeho pobočkové sítě⁵ a počtu klientů** významné a jeho jednání v rozporu se zákonem o oběhu bankovek a mincí může mít značný negativní vliv na kvalitu obíhajících peněz. Právě toto specifické postavení účastníka řízení s sebou nese vysoké nároky na plnění všech povinností plynoucích ze zákona o oběhu bankovek a mincí v zájmu zajištění oběhu tuzemských bankovek a tuzemských mincí v odpovídající kvalitě.
25. Se stejnou pečlivostí, s jakou správní orgán zjišťoval a hodnotil závažnost protiprávního jednání účastníka řízení, vyhledával i skutečnosti svědčící ve prospěch účastníka řízení. Jako polehčující okolnost na straně účastníka řízení správní orgán hodnotí skutečnost, že správnímu orgánu avizoval přijmutí **nápravných opatření**, která by měla zabránit dalšímu výskytu porušení *pro futuro*.⁶
26. Správní orgán zkoumal rovněž **majetkové poměry účastníka řízení**. Vlastní kapitál účastníka řízení ke dni 30.6.2021 činil 42,1 mld. Kč. Účastník řízení dosáhl za prvních 8 měsíců roku 2021 čistého zisku ve výši 2,3 mld. Kč. Na základě posouzení těchto aspektů dospěl správní orgán k jednoznačnému závěru, že pokuta ve výši 200 000 Kč odpovídá závažnosti protiprávního jednání účastníka řízení a okolnostem, za kterých se jej dopustil, a zásadním způsobem nedopadá do majetkových poměrů účastníka řízení. Správní orgán je též přesvědčen, že zvolená výše uložené pokuty naplní výchovný a preventivní účel tak, aby účastník řízení zanechal v budoucnosti svého protiprávního jednání a dostál všech svých povinností, které mu ukládá zákon o oběhu bankovek a mincí.
27. Ustanovení § 90 odst. 1 přestupkového zákona ve spojení s ustanovením § 150 odst. 1 správního řádu umožňuje správnímu orgánu v řízení z moci úřední uložit povinnost formou **písemného příkazu**. Správní orgán přistoupil k vydání příkazu, neboť v tomto případě považuje skutková zjištění za dostatečná, a ze všech výše uvedených důvodů rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto příkazu.

POUČENÍ

Proti tomuto příkazu lze podat odpor dle ustanovení § 150 odst. 3 správního řádu u sekce licenčních a sankčních řízení České národní banky, se sídlem Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, a to do 8 dnů ode dne doručení tohoto příkazu. Podáním odporu se příkaz ruší a v řízení se pokračuje. V případě podání odporu správní orgán poučuje účastníka řízení v souladu s ustanovením § 80 odst. 2 přestupkového zákona o jeho právu požádat o konání ústního jednání. Správní orgán není návrhem účastníka řízení ve věci konání ústního jednání vázán a ústní jednání nařídí, je-li to nezbytné pro zjištění stavu věci, nebo pro uplatnění práv

⁵ Účastník řízení provozoval ke dni vydání příkazu celkem 110 poboček – viz webové stránky účastníka řízení <https://www.rb.cz/>.

⁶ Viz zpráva o odstranění nedostatků zjištěných kontrolou, ve které účastník řízení uvedl konkrétní nápravná opatření, a to především, že všichni ředitelé poboček, ve kterých proběhla kontrola s negativním výsledkem, budou informovat pokladníky a projdou s nimi správný postup pro výměnu bankovek, ředitelé poboček a pokladníci jsou obeznamováni s kontrolními zjištěními, byla upravena podoba školení pro pokladníky a bude připraveno online školení pro pokladníky (viz složka č. 19 kontrolního spisu S-2021/003478/CNB/330).

účastníka řízení. Zpětvzetí odporu není přípustné. Příkaz, proti němuž nebyl podán odpor, se stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.

Ing. Karel Gabrhel, LL.M.
ředitel sekce licenčních a sankčních řízení
podepsáno elektronicky

Mgr. et Mgr. Petra Chroustovská
ředitelka odboru sankčních řízení
podepsáno elektronicky